

Sayı : B100TSH0110002-104-02-01 /21767
Konu : Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi

09.07.2008

GENELGE
(2008/ 52)

- İlgi: a) 30/12/2003 tarihli ve B100TSH0110002/20409 sayılı yazımız.
b) 31/03/2004 tarihli ve B100TSH0110002/5367 (2004/46) sayılı daimi genelgemiz.
c) 28/04/2008 tarihli ve B100TSH0110002-104-02-01/13259 sayılı yazımız.

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA) hastalığı, ülkemizde hava sıcaklıklarının artmasıyla paralel şekilde Nisan-Eylül döneminde halk sağlığı sorunu olmaya devam etmektedir. KKKA hastalığının erken teşhisi, tedavisi ve korunma önlemleri konusunda ilgi yazı ve genelgelerle çeşitli düzenlemeler yapılmış olup sağlık idarecilerinin ve sağlık çalışanlarının konuya gerekli hassasiyeti göstermeleri, hizmet içi eğitimlerde sürekliliğin sağlanması, vaka takiplerinde ve izolasyon önlemlerinin alınmasında titiz davranılması büyük önem taşımaktadır.

Bu sebeple KKKA şüpheli vakaların erken teşhis ve tedavilerini sağlamak ve personele bulaşma riskini azaltmak amacıyla aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

1. Endemik bölgede yaşayan ve/veya endemik bölgeyi son iki hafta içinde ziyaret eden ve/veya kene tutunması olan kişilerde:
 - a. Sadece kene tutunması olan ve klinik belirti/bulgusu olmayan kişiler 10 gün süre ile klinik belirti ve bulgular açısından takip edilecektir.
 - b. Anı başlayan ateş, baş ağrısı, aşırı halsizlik, kas ve eklem ağrıları, karın ağrısı, ishal ve kanama şikâyetlerinin biri veya birkaçı ile sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuran hastalarda kırsal bölgede yaşama veya son 2 hafta içinde kırsal alan ziyaretinin olup olmadığı, hayvan yetiştiriciliği ile meşguliyeti ve çevresinde KKKA hastasının bulunup bulunmadığı mutlaka sorgulanmalıdır.
 - c. Bu tür vakalara, tam kan sayımı yapılacak, trombosit sayısı: $150\ 000/\text{mm}^3$ 'den düşük ve/veya lökosit sayısı: $4000/\text{mm}^3$ 'den düşük ise ikinci basamak sağlık kuruluşlarına gecikmeksizin sevk edilecektir.
2. KKKA ön tanısıyla ikinci basamak sağlık kuruluşlarına sevk edilen hastalar için,
 - a. Mutlaka ALT, AST, LDH ve CK testleri yapılacak, takip ve tedavi buna göre planlanacaktır.

1/3

T. C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B100TSH0110002-104-02-01
Konu : Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi

- b. KKKA kesin tanısı amacıyla hastalardan alınan kan örnekleri biyogüvenlik önlemleri ve soğuk zincir kurallarına uygun şekilde Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığına gönderilecek ve ilgili formlar tam olarak doldurulacaktır.
 - c. Eşlik eden başka bir hastalığı olanlar (Diyabet, Kronik Böbrek Yetersizliği, KOAH, Hematolojik Hastalıklar), 60 yaşın üstündeki hastalar, klinik durumu hızla bozulan (peteşi, ekimoz, diş eti kanaması, burun kanaması vb. ortaya çıkan), şuur bulanıklığı olan, aPTT testi uzamış bulunan, trombosit sayısı hızla azalan veya $50\ 000/\text{mm}^3$ 'ün altında olan hastalar ile takip eden hekimin sevk edilmesini uygun gördüğü hastalar 3. basamak sağlık kuruluşuna sevk edilebilecektir (Ek-1).
3. Ayrıca, KKKA'da vaka yönetimi ve izolasyon önlemleri konusunda ilgi (b) genelge ekinde belirtilen hususlara uyulacaktır.
 4. Bu kapsamda; hastanelerde vaka tanımlarına uyan hastalar için enfeksiyon kontrol ekibi kontrolünde uygun hasta odaları hazırlanacak, hastanın izolasyonu sağlanacak, hasta yanına giriş ve çıkışlar sınırlandırılacak, hasta ziyaretçilerinin hasta ile teması önlenecek ve gerekli yerlere uyarıcı levhalar asılacaktır.
 5. Hastayla teması söz konusu olan acil servis personeli, hasta izlemi ve bakımında görevli sağlık çalışanları, hastabakıcılar, temizlikçiler ve cenaze hazırlama bölümü çalışanlarına hastalığın bulaşma yolları ve alınması gereken önlemler konusunda eğitim verilecektir.
 6. Hasta ile teması olan personelin eldiven, cerrahi maske, gözlük ve koruyucu önlük kullanımı gibi bariyer önlemlerini almaları sağlanacaktır.
 7. Hastaya yapılacak resusitasyon ve/veya cerrahi müdahaleler ve entübasyon, bronkoskopi gibi girişimler sırasında kan ve diğer vücut sıvılarının sıçrayabileceği veya solunabileceği durumlarda N95 türü maskeler kullanılacaktır. Hastanın bulunduğu odaya girip çıkanların cerrahi maske takmaları yeterlidir.
 8. Hastaya yapılan müdahaleler sırasında kullanılan iğne uçları kılıfına geçirilmeden atık kutularında biriktirilerek imha edilecektir.
 9. Korunma önlemleri için gerekli olan malzemeler Sağlık Kurum ve Kuruluşları tarafından eksiksiz olarak tedarik edilecek ve hastaya müdahale edenlerin ve laboratuvar çalışanlarının kullanmaları sağlanacaktır.

2/3

T. C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B100TSH0110002-104-02-01
Konu : Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi

10. Hasta odalarının ve hastanın kullandığı malzemelerin dezenfeksiyonu ile hastanın dışkı, idrarı ve diğer vücut sıvılarının bertarafı usulüne uygun olarak yapılacak, hasta nakillerinde gerekli önlemlerin alınması sağlanacak, hasta nakil araçları uygun şekilde dezenfekte edilecek ve hasta nakli yapan görevliler hastalık hakkında bilgilendirilecektir.
11. Sağlık personeli herhangi bir riskli temas durumunda Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanına yönlendirilecektir.
12. Bunun yanı sıra, Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarındaki tüm çalışanların KKKA şüpheli vakalara yaklaşım konusundaki eğitimleri devam edecek, bu hastalara müdahale ederken standart korunma önlemlerinin alınması sağlanacaktır. Bu amaçla Sağlık Müdürlükleri tarafından yeterli miktarda koruyucu malzeme temin edilmeye devam edilecektir.
13. Hasta ve hasta yakınlarına KKKA hastalığı, bulaşma yolları ve korunma tedbirleri konusunda bilgi verilecektir.
14. KKKA hastalığından korunma yolları ve hastalıktan şüphelenilmesi durumunda yapılması gereken işlemler konusunda toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla yürütülen eğitim çalışmalarına arttırılarak devam edilecektir.

Belirtilen bu hususlara titizlikle uyulması, Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi hastalığıyla ilgili bütün uygulamaların Bakanlığımızca yayımlanan genelge ve talimatlar doğrultusunda yürütülmesi hususlarında bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Bakan

EK:

1- Vaka yönetimi algoritması

DAĞITIM:

81 İl Valiliğine

3/3

KIRIM-KONGO KANAMALI ATEŞİ HASTALIĞINDA VAKA YÖNETİMİ ALGORİTMASI

